

Salvador
L. dz. 18/45
M. j. 13.2.45

RAPORT SYTUACYJNY z Argentyny
za styczeń 1945 r.

190

STOSUNKI W ARMII

1. Opozycja nacjonalistyczna. Armia argentyńska podminowana jest agitacją przeciwko PERONOWI, prowadzoną przez nacjonalistyczne koła oficerskie.

Koła te zarzucają PERONOWI:

Wpływ dn. 5.3.1945
L. dz. 190/45
Przydział.....

"zdradę ideałów rewolucji narodowej", politykę uległości w stosunku do Stanów Zjednoczonych, prace nad ponowną legalizacją stronnictw politycznych, zamiar przeprowadzenia wyborów, wycofywanie z administracji cywilnej wojskowych o zabarwieniu nacjonalistycznym, obsadzanie kluczowych stanowisk ludźmi o przeszłości radykalnej lub socjalistycznej /dr. BRAMUGLIA/, politykę popularności w masach, nieprzemyślane i demagogiczne posunięcia Sekretarjatu Pracy i Opieki Społecznej, osobiste ambicje prezydenckie, konsekwencją których jest polityka par excellence oportunistyczna i t.p.

Formalnie biorąc - kurs ten posiada wszelkie obiektywne cechy kursu t.zw. "demokratycznego" i w ten sposób bywa dość powszechnie oceniany.

W rzeczywistości jednak wszystkie te posunięcia winny być oceniane jako część składowa KAMPANII PRZEDWYBORCZEJ, zakrojonej na dłuższą metę i posiadającej - jak na lokalne warunki - cechy dobrze obmyślanego planu strategicznego PERONA.

Stroną ryzykowną tego planu jest to, że zyskując na względnej popularności w masach i zwiększając w ten sposób swoje szanse wyborcze,

PERON traci automatycznie swój prestige nie tylko w skrajnie nacjonalistycznych komórkach armii, lecz również wśród dowódców, nastawionych umiarkowanie.

W chwili obecnej jest to najbardziej niebezpieczny "kamień", o który może się on przewrócić.

Opozycja w armii jest tym bardziej niebezpieczna, że rozwija się ona równolegle w dwóch płaszczyznach:

- a/ usiłuje się nastawić przeciwko PERONOWI generała FARRELL, ażeby w odpowiedniej chwili wykorzystać jego prerogatywy Głowy Państwa w kierunku usunięcia PERONA. Szczególnie jest tu czynna nacjonalistyczna "grupa generałów" na czele z gen. von der BECKE;

sympitywane za l. dz. 249/45

249

b/ montuje się "od dołu" opozycyjnie nastawione jednostki wojskowe, celem dokonania próby zamachu stanu /spisek SILVA-COLINA-GIOVANNONI/.

Stanowisko gen.AVALOS, szefa kluczowego garnizonu w Campo de Mayo, nie jest jasne. Stosunki jego z PERONEM nie są dobre, jednakże w wojsku panuje opinia, iż nie interesuje się on do czasu działalnością polityczną FARRELLA i PERONA, pozwalając im nadal brnąć w liczne błędy w polityce wewnętrznej i zagranicznej.

Ma on uważać, iż im więcej błędów oni popełnią, tym łatwie będzie mu w odpowiedniej chwili ująć władzę w swe ręce.

W Campo de Mayo odbyło się kilka oficerskich zebrań politycznych, na których sprzeciwiano się nominacji dr.BRAMUGLIA na stanowisko interwentora prowincji Buenos Aires. Mimo to PERON kandydaturę tę przeforsował.

Pewna część opozycji wojskowej skupia się dokoła osoby szefa Sekretarjatu do spraw lotnictwa, komandora DE LA COLINA, który jest uważany za nieprzejednanego wroga PERONA. DE LA COLINA cieszy się poparciem prez.FARRELLA.

2. Spisek Silva - Colina - Giovanni. Konspiracja ta, której celem było ~~raz~~ usunięcie PERONA od władzy, a nawet rzekomo dokonanie zamachu na jego życie, została wykryta w połowie stycznia rb. i spowodowała 2-dniowy kryzys polityczny w państwie.

Stanowi ona punkt kulminacyjny i zewnętrzny wyraz nurtującej w armii opozycji nacjonalistycznej. Była ona jednocześnie próbą sił pomiędzy PERONEM a opozycyjną częścią armii. Z rozgrywki tej PERON wyszedł zwycięsko.

Spisek został stłumiony w sposób energiczny i umiejętny, przyczym PERON działał osobiście z wielką odwagą. Sprowadził on do stolicy brygadę zmotoryzowaną, której "zdolność celowania" przewyższa wszystkie inne jednostki w okolicy Buenos Aires.

Jego prawą ręką podczas krytycznych 48 godzin był płk.MX MOLINA, 2-i szef policji. Rola szefa policji, płk.VELAZCO, przedstawiała się dość zagadkowo.

Gen.GIOVANNONI, b.szef żandarmerji i dawny przyjaciel PERONA, przeszedł na stronę jego wrogów. W dramatycznej rozmowie oświadczył on PERONOWI, że musi on ustąpić, gdyż większość dowódców jest przeciwna zarówno jego "polityce popularności", jak i nominacji dr.BRAMUGLIA.

W wyniku stłumienia spisku zostali aresztowani:

gen.GIOVANNONI ; gen.SANGUINETTI, b.interwentor prow.Buenos Aires; płk.FRAGUEIRA, szef 2-jej dyw

w La Plata, zwolniony zresztą po 48 godzinach aresztu, oraz 35 wyższych oficerów, przeważnie z żandarmerji oraz z l p.p.

Kryzys miał miejsce w dniach 16 i 17 stycznia rb. W konsekwencji jego

ustąpił generał PELUFFO, Minister Spraw Zagranicznych, tylko pośrednio wmięszany w konspirację, lecz pozostający w opozycji w stosunku do PERONA.

Drugą konsekwencją było ustąpienie Davida URIBURU, interwentora w prowincji Corrientes, i jednego z czołowych liderów ultra-nacjonalistów, w którego osoba była płachtą czerwoną dla wszystkich postępowych i demokratycznych żywiołów.

Nie jest jasną rolą, jaką odegrali w spisku jego pozostali przywódcy: płk. SILVA, dyrektor Szkoły Wojennej, oraz komandor lotnictwa De la COLINA, których nie dotknęły represje. PERON przypuszczalnie potrafił "dogadać się" z nimi.

Po stłumieniu spisku PERON raz jeszcze dał dowód swojej elastyczności, idąc na ustępstwa w stosunku do opozycji nacjonalistycznej i zwalniając tempo usuwania nacjonalistycznych wojskowych z administracji.

STOSUNKI W RZADZIE

1. Pozycja gen. Farrell'a nie jest wyraźna. Stosunki jego z PERONEM uległy pogorszeniu. W gronie oddanych sobie oficerów dawał on kilkakrotnie wyraz niezadowolenu, że jego pole działania jest kontrolowane coraz bardziej intensywnie przez PERONA.

W związku z tym w sferach rządowych mówi się coraz częściej o ewentualności jego ustąpienia.

Osoba gen. FARRELL jest przedmiotem intensywnego nacisku ze strony nacjonalistycznej grupy generałów na czele z von der BECKE; niektóre jego deklaracje są w sposób wyraźny inspirowane przez tę grupę. Należy do nich m.in. oświadczenie, że w Argentynie "nie istnieją partje polityczne".

Realne oparcie FARRELL'A w terenie jest słabe; w zasadzie nie jest on w stanie sam, z własnej inicjatywy i bez czyjegoś zdecydowanego poparcia podjąć się jakiejś akcji decydującej lub wygłosić jakieś zasadnicze oświadczenie.

Po ostatej próbie sił z opozycją wojskową, PERON posiada dość siły, ażeby narzucić mu swoją wolę.

2. Pozycja Perona jest nadal silna, a przeformowanie dr. BRAMUGLIA na niezwykle ważne stanowisko interwentora prow. Buenos Aires stanowi efektowny dowód jego ~~na~~ wpływów.

Dr. BRAMUGLIA jest współpracownikiem Nr. 1 PERONA w dziedzinie reform społecznych. Przez prawicowych generałów i przez młody korpus oficerski uważany jest on za "czerwonego".

Należał on w swoim czasie do argentyńskiej Partii Socjalistycznej i był adwokatem związku zawodowego pracowników kolejowych. Był to pierwszy związek zawodowy, który poddał się PERONOWI. W okresie następnym BRAMUGLIA stał się duszą i mózgiem Sekretariatu Pracy i Opieki Społecznej. Jest to 100%-owy człowiek PERONA.

Mianując go interwentorem prow. Buenos Aires, PERON miał na myśli następujące względy:

- a/ położenie bezpośrednio ręki na najważniejszej i "kluczowej" prowincji kraju;
- b/ przygotowanie gruntu pod przyszłe wybory. Z tego punktu widzenia dr. BRAMUGLIA może być uważany za KOMISARZA WYBORCZEGO płk. PERONA, którego zadaniem jest zmontowanie większości dla swojego patrona.

To swoje zwycięstwo PERON musiał okupić pewną koncesją: zgodził się on, mianowicie, na wyznaczenie bratanka prez. FARRELLA, SAENZ KELLY, na stanowisko ministra w rządzie prowincjonalnym.

Program "demilitaryzacji administracji" jest nadal realizowany przez PERONA, aczkolwiek w tempie zwolnionym; na stanowiska interwentorów federalnych w prowincjach Jujuy, La Rioja i San Luis zostali mianowani cywile.

x x x

Prestiż min. spr. wewn. adm. TESAIRE zmalał po wywiadzie z dziennikarzami chilijskimi.

POLITYKA WEWNĘTRZNA

1. Ogólny kierunek polityki wewnętrznej pozostaje bez zmian. Tendencją podstawową jest normalizacja i powrót do Konstytucji.

Wyrazem tego była powzięta na początku lutego decyzja rządu co do przywrócenia autonomii uniwersyteckiej oraz co do przywrócenia katedr profesorom, którzy w okresie rządów RAMIREZA byli pozbawieni ich za ogłoszenie opozycyjnego manifestu w sprawie polityki argentyńskiej.

Pozatem - w związku z zakończeniem prac specjalnej komisji, mającej zredagować nowe statuty partii politycznych - rząd oświadczył, iż kraj wstąpił w jeden z etapów okresu przedwyborczego.

277

278

Opublikowany ostatnio dekret rządu o wykroczeniach przeciwko bezpieczeństwu państwa, przewidujący surowe kary za szpiegostwo i za działalność wywrotkową, jest - wbrew opinii ogółu - zrealizowaniem żądania USA z 1942 roku.

Dekret ten ułatwia walkę z agentami Osi nad Rio de la Plata.

2. P r a s a . Dziennik EL NACIONAL został zawieszony na 8 dni za podanie wiadomości o rzekomej dymisji min. TESAIRE i mianowaniu na jego miejsce płk. Filomeno VELAZCO, obecnego szefa policji stołecznej.

Dziennik nacjonalistyczny "CABILDO", stanowiący organ grupy FRESCO, został zamknięty za artykuły przeciwko rządowi, sugerujący iż zdradza on ideały rewolucji z dnia 4 czerwca 1943 r. Zapas papieru tego pisma został w całości skonfiskowany.

3. S t r o n n i c t w a p o l i t y c z n e .

RADYKALI

- Wobec zarysowującej się coraz wyraźniej perspektywy wyborów, w łonie Radykalizmu nastąpiło znaczne ożywienie i "przygotowywanie się do akcji".

W żadnym wypadku nie można mówić nawet o pozornej jedności Radykalizmu w obliczu wydarzeń. UCR jest dzisiaj bardziej niż kiedykolwiek rozbita na szereg frakcji, grup i mafii personalnych. Ogólna panorama jest chaotyczna, mglista i zmieniająca się z tygodnia na tydzień. Nie są wykluczone wszelkie, najbardziej nawet sensacyjne niespodzianki i pozornie nieprawdopodobne kombinacje personalne.

W zasadzie UCR nie przystosowała się do nowych okoliczności politycznych, gdyż właśnie obecnie - w obliczu powrotu do normalizacji - odżyły wszystkie dawniejsze spory i "linje podziału", jakie istniały przez rewolucją z dnia 4 czerwca.

Czynnikiem pogłębiającym chaos i rozbitcie, jest intensywna zakulisowa akcja PERONA, który już dzisiaj traktuje masę radykalną jako swoją przyszłą zdobycz i jako swoich przyszłych wyborców. Warunkiem udania się tej gry na 100% jest przeciągnięcie na swoją stronę jednego z wybitnych przywódców Radykalizmu drogą ewentualnego zafiarowania mu miejsca w wyborczej formule prezydencjalnej. Otwiera się tu szerokie pole do wszelkiego rodzaju intryg, wygrywania ambicji personalnych i wogóle "łapania ryb w mętnej wodzie".

Ogólnie biorąc - w Radykaliźmie zarysowują się obecnie trzy następujące grupy:

- a/ grupa dr. Gabriela ODDONE, który stał na czele rozwiązanego Komitetu Narodowego partji, a który był w znacznym stopniu człowiekiem SABATTINIEGO,
- b/ grupa "Unionistów", na czele której stoją MOSCA i BOATTI. Jest to grupa najbardziej chaotyczna i znajdująca się w takim samym stanie, w jakim zastał ją przewrót z dnia 4 czerwca 1943 r. Na zewnątrz demonstruje ona swoją ultra-demokratyczną i w stylu "frontu ludowego" postawę. Jednakże nie jest wykluczone, iż gotowa ona byłaby poprzeć "jedność demokratyczną" - z PERONEM na czele;
- c/ Grupa "Intransigentes" /Nieustępliwych/, która skłonna jest ostatnio uznać za swojego szefa dr. Honorio PUEYRREDON. Ten ostatni - którego nazwisko wymieniane było w składzie ewentualnej formuły wyborczej "PERON - PUEYRREDON" - złożył oświadczenie, iż mógłby się zgodzić na wysunięcie swojej kandydatury ~~wyłącznie~~ tylko łącznie z nazwiskiem innego Radykała.

F.O.R.J.A.

- Szefem tego odłamu Radykalizmu o zabarwieniu nacjonalistycznym jest obecnie JAURETCHE, który od kilku tygodni wydaje nowy tygodnik pt. "LA VISPERA". Grupa ta nabrała od pewnego czasu większego znaczenia politycznego, gdyż jest ona przedmiotem zabiegów i intryg PERONA, prowadzonych pod kątem widzenia przyszłych wyborów. "LA VISPERA", pomimo pewnych krytycznych uwag pod adresem rządu, w gruncie rzeczy popiera PERONA, w szczególności gdy chodzi o jego politykę i demagogię społeczną. Natomiast doprowadzają FORJA do rozpaczy umizgiwanie się do PERONA grupy skompromitowanych "Unionistów"; dlatego też w łonie FORJA rozważana jest ewentualność przeciwstawienia się kandydaturze PERONA.

SOCJALIŚCI

- Na odcinku Młodzieży Socjalistycznej panuje ~~zmar~~ znaczne ożywienie. Cechą charakterystyczną w ideologii tej grupy jest mocny akcent antystalinowski

POLITYKA ZAGRANICZNA

W dalszym ciągu prowadzony jest kurs na pojednanie z USA, a przynajmniej - unikanie wszelkich zadrażnień.

Wizyta dziennikarzy chilijskich była zorganizowana za pieniądze

rzędu argentyńskiego za pośrednictwem dziennikarki Concepción RIOS. Rząd argentyński został jednak zaskoczony zbytnią ciekawością i inicjatywą dziennikarzy, aczkolwiek wielu z nich otrzymało remuneracje w gotówce.

Dzienniki "EL DEBATE" w Urugwaju oraz "EL CHILENO" w Santiago de Chile są finansowane przez rząd argentyński.

Piotr

P i o t r